

ปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชนและเครือข่าย ปี ๒๕๖๘

นายวันนา บุญกลม

อายุ ๕๗ ปี

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖

สถานภาพ หย่าร้าง

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๐๕ หมู่ที่ ๓ บ้านห้วยไร่ ตำบลห้วยไร่
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๘-๕๔๑๐-๘๑๕๒

อาชีพ เกษตรกร

คุณลักษณะส่วนบุคคล

นายวันนา บุญกลม เกษตรกรวัย ๕๗ ปี เป็นเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ ทำนาอินทรีย์ การลดต้นทุนการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้สารเคมี การผลิตข้าวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถปลดหนี้สินครัวเรือน และสร้างความสมดุลเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งในพื้นที่แปลงสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่สนใจ ด้วยความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ภายใต้อชชช “กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ” ขับเคลื่อนดำเนินการผลิตข้าวแบบครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เริ่มตั้งแต่การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว การเตรียมดิน การปลูก การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว และกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวให้เป็นไปตามมาตรฐานตามความต้องการ ของตลาด มีกระบวนการรวบรวมผลผลิต การตรวจสอบคุณภาพ การแปรรูปเป็นข้าวสาร และการเก็บรักษาที่ได้มาตรฐาน โดยมีการบริหารจัดการร่วมกับสภาองค์กรชุมชน และเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ มีการประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ถอดบทเรียนร่วมกัน ทำงานเชื่อมโยงกับเครือข่ายภาคีอื่นๆ มีการประชุมแลกเปลี่ยนกันทุกปี ทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนและพลังอำนาจในการเจรจาต่อรอง เป็นผู้ประพฤติและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ถือประโยชน์ส่วนร่วมเป็นที่ตั้ง วินิจฉัย ตัดสิน และแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล จนได้รับความเชื่อมั่นจากสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งประธานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันเครือข่ายฯ มีสมาชิกจำนวน ๘๓๙ ครัวเรือน พื้นที่เกษตรอินทรีย์ ๒๔,๕๕๔ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๕ อำเภอ ๒๑ ตำบล ๙๖ หมู่บ้าน นายวันนา บุญกลม มีกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่จำนวน ๗๗ ไร่ เช่น ทำนาข้าวหอมมะลิอินทรีย์ จำนวน ๖๓ ไร่ สวนมะม่วงหิมพานต์ จำนวน ๘ ไร่ และสวนไผ่จำนวน ๖ ไร่ สามารถสร้างรายได้จากอาชีพการเกษตรและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

เป็นเกษตรกรที่มีองค์ความรู้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการลดต้นทุนการทำนาข้าวอินทรีย์ เหลือประมาณไร่ละ ๒,๖๐๐ บาท (การทำนาแบบทั่วไปมีต้นทุนประมาณ ๓,๕๐๐-๔,๐๐๐ บาท/ไร่) และลดต้นทุนการผลิต โดยรวมกลุ่มทำปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกันของสมาชิก เพิ่มผลผลิตข้าวอินทรีย์ได้ประมาณ ๔๐๐-๔๕๐ กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลผลิตข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓๖๐ กิโลกรัม/ไร่ และกลุ่ม

ฯยังรับซื้อข้าวจากสมาชิกกลุ่มฯ โดยให้ราคาที่สูงกว่าราคาโรงสีทั่วไปกิโลกรัมละ ๒ บาท หรือประมาณตันละ ๒,๐๐๐ บาท/ข้าวเปลือก

กลุ่มฯ สามารถผลิตข้าวอินทรีย์ได้มาตรฐานผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ FAIRRADE, EU, NOP, JAS, CERES และ COFCC โดยจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ ๙๐ % และภายในประเทศ ๑๐ % สามารถส่งออกข้าวเปลือกอินทรีย์ไปต่างประเทศ และจำหน่ายภายในประเทศ ได้ไม่น้อยกว่า ๙,๘๐๐ ตันต่อปี คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า ๑๕๒,๒๓๔,๘๐๐ บาทต่อปี และสร้างมูลค่าเพิ่มจากกระบวนการแปรรูป รวมถึงการตลาด คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า ๔๔,๑๙๗,๒๐๐ บาทต่อปี สร้างมูลค่าจากพืชหลังนาไม่น้อยกว่าปีละ ๓,๙๔๕,๖๐๐ บาท เกิดการจ้างงานในชุมชนจำนวน ๔๗ ครัวเรือน คิดเป็นมูลค่า ๕,๔๔๓,๐๐๐ บาท รวมรายได้ผลผลิตจากการดำเนินงานของกลุ่มฯ ได้แก่ ผลผลิตข้าวเปลือกอินทรีย์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การปลูกพืชหลังนา การจ้างงานในชุมชน ไม่น้อยกว่า ๒๐๕,๘๒๐,๖๐๐ บาทต่อปี โดยรายได้จากการจัดสรรผลกำไรของกลุ่มร้อยละ ๑๐ จัดเป็นสวัสดิการแก่สมาชิกและสังคม เช่น ทุนการศึกษา ปีละ ๙๐ ทุน เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ให้กับบุตรของสมาชิกตั้งแต่ระดับประถมถึงปริญญาตรี เงินช่วยเหลืองานประเพณีประจำปี ละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท สามารถสร้างเงิน สร้างงาน สร้างความเข้มแข็งในชุมชน โดยไม่ต้องออกไปขายแรงงานยังต่างถิ่น

กลุ่มฯ ดำเนินงานขับเคลื่อนแบบ BCG Model เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก สารชีวภัณฑ์ และน้ำหมักชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เช่น นำเอาฟางข้าว รำข้าว แกลบ มาทำเป็นอาหารสัตว์ เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่พัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน

การขยายผลงาน

นายวันนา บุญกลม ถ่ายทอดผลงานอย่างต่อเนื่องผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ภายใต้ชื่อ “ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์เมืองธรรมเกษตร” พร้อมทั้งเป็นวิทยากรประจำศูนย์ฯ เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ให้กับเกษตรกร นักศึกษา หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรทั่วไปที่สนใจ โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ คน ต่อปี พร้อมทั้งมีการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วารสาร งานวิจัย สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และโซเชียลต่างๆ เช่น Youtube Facebook มีกลุ่มที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติและถ่ายทอดเผยแพร่ เช่น กลุ่มเครือข่ายครอบครัวพื้นที่ ๕ อำเภอ ๒๑ ตำบล ๙๖ หมู่บ้าน ๘๓๙ ครัวเรือน ในจังหวัดอำนาจเจริญ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ชุมชน โรงสีข้าวอินทรีย์ของเครือข่าย อีกทั้งมีการบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สมาคมโรงสีแห่งประเทศไทย และบริษัทผู้ส่งออกข้าว เป็นต้น